doc. PhDr. Peter Čajka, PhD.,
Katedra medzinárodných vzťahov a diplomacie
Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov
Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica

Oponentský posudok k doktorskej dizertačnej práce

Ing. Elena Jovičić

„Mezinárodní ekonomické organizace a vlivy jejich aktivit na vývoj mezinárodního obchodu“

Predložená dizertačná práca je spracovaná v rozsahu 196 strán vrátene príloh (13 strán) a zoznamu literatúry. V súčasnom globalizovanom svete a najmä globalizovanej ekonomike, problematika medzinárodných organizácií a integračných snách jednotlivých krajín vytvárať ekonomicky silné a životaschopné organizácie patrí nielen v dnes, ale predovšetkým v posledných desaťročiach k veľmi aktuálnym.

Integrácia do medzinárodných ekonomických štruktúr patrí z pohľadu národných ekonomík ku kľúčovým záujmom a cieľom jednotlivých krajín v kontexte rozširovania ich prístupu na nové trhy v súvislosti so zabezpečením exportu, získaním nových rozvojových zdrojov a v neposlednom rade s rastom medzinárodného odchodu.

Cieľom predloženej práce bolo na predovšetkým podať komplexný pohľad na problematiku medzinárodných organizácií a ich význam a postavenie v súčasnom svete v previazaní na medzinárodný obchod prostredníctvom vplyvu najvýznamnejších medzinárodných organizácií. Autorka sa v tejto súvislosti zamerala na skúmanie úlohy a vplyvu štyroch medzinárodných ekonomických organizácií s globálnou pôsobnosťou, ako je Svetová obchodná organizácia, Konferencia Spojených národov pre obchod a rozvoj, Medzinárodný menový fond a Svetová banka, prostredníctvom ktorých vyhodnotila mieru pôsobnosti jednotlivých organizácií na medzinárodný obchod.

Autorka prácu rozčlenila na štyri samostatné kapitoly. Tieto sú logické a z obsahového hľadiska koncízne. Výhrada v tomto smere smeruje k proporcionalite rozsahu jednotlivých kapitol, kedy prvá kapitola je spracovaná v rozsahu 9 strán, pričom druhá kapitola v rozsahu 70 strán. Rozsah ostatných kapitol je proporčný.

Prvá kapitola sa venuje teoretickému vymedzeniu skúmanej problematiky prostredníctvom analýzy jednotlivých teoretický, resp. autorských prístupov týkajúcich sa postavenia ňou vybraných medzinárodných organizácií a ich etablovaní sa v systéme medzinárodných vzťahov a v medzinárodnom obchode. V rámci druhej a tretej kapitoly sa autorka venuje podrobnej analýze vybraných medzinárodných organizácií s cieľom identifikovať zásadné aktivity, ciel, programy a historické medzníky vývoja týchto medzinárodných organizácií. Okrem deskriptívneho prístupu autorka ponúka aj kritický pohľad na fungovanie jednotlivých organizácií s cieľom ich nevyhnutného reformovania. Posledná kapitola je venovaná analýze vývoja medzinárodného obchodu v priebehu obdobia po skončení 2. svetovej vojne až po súčasnosť.

Vhodne zvolená metodika práce je determinovaná vytýčeným hlavným cieľom, ktorým je zistenie, či a akým spôsobom mohli Svetová obchodná organizácia, Konferencia Spojených národov pre obchod a rozvoj, Medzinárodný menový fond a Svetová banka ovplyvniť vývoj medzinárodného obchodu v priebehu posledných sedemdesiatych rokov. K naplneniu hlavného cieľa práce sa autorka pokúsila zodpovedať na dve výskumné otázky: Či plnia vybrané medzinárodné organizácie úlohu, pre ktorú boli založené a či napomáha ich činnosť rastu medzinárodného obchodu?

Autorka na naplnenie svojho cieľa využila predovšetkým deskriptívnu metódu, ako aj metódu komparácie, analýzy a syntézy. Použité metódy sú tak kompatibilné so stanoveným cieľom, resp. výskumnými otázkami sú primerané. Metodologický rámec spracovania obsahu dizertačnej práce autorka zároveň presne definuje v úvode práce.

Z hľadiska obsahového spracovania je predložená práca spracovaná na požadovanej odbornej úrovni. Obsahovým zameraním je predovšetkým selektívna analýza vybraných medzinárodných organizácií. Jasne stanovený cieľ práce, logická a prehľadná štruktúra práce sú výsledkom koncíznej a vnútorne konzistentnej práce. Menšia výhrada z hľadiska obsahovej štruktúry skôr smeruje k formálnemu charakteru práce. Z môjho pohľadu je práca po obsahovej stránke príliš vnútorne fragmentovaná na množstvo podkapitol. Najmarkantnejšie sa to prejavuje v prípade druhej kapitoly, ktorá aj napriek tomu že je rozsahovo najrozsiahlejšia, má až 14 podkapitol. Z obsahového hľadiska tak niektoré kapitoly majú rozsah len niekoľkých odstavcov. Práca sa takýmto spôsobom atomizuje a skôr akoby nadobúdala požadovaný analytický charakter, miestami skĺzava do deskriptívnej podoby. Obsahová štruktúra práce je vhodným spôsobom doplnená aj o grafické, obrázkové a tabuľkové prílohy, ako aj dovysvetľujúce „boxy“.

Použitá literatúra, jej rozsah a charakter plne zodpovedá štandardom posudzovaného stupňa kvalifikačnej práce. Autorka preukázala znalosť a výbornú orientáciu v predmetnej odbornej literatúre. V tejto súvislosti treba vyzdvihnúť, že pri spracovaní obsahu dizertačnej práce boli využité v širokom rozsahu zdroje zahraničnej proveniencie.

Z hľadiska formálneho spracovania, práca spĺňa požadované kritériá a štandardy pre tento typ kvalifikačnej práce. Autorka dodržiava všetky pravidlá vzťahujúce sa k presnej citácii použitej literatúry.

V práci oceňujem taktiež už vyššie spomenutú bohatú tabuľkovú, ako aj grafickú a obrázkovú prílohu, ktorá vhodným spôsobom dopĺňa obsahovú náplň práce.

Ako námet na diskusiu z hľadiská praktického prínosu skúmanej problematiky a odklonu od z časti deskriptívneho charakteru práce kladiem nasledujúce otázky.

V súvislosti s dopadmi hospodárskej krízy z roku 2008 na svetovú ekonomiku, aký význam by podľa Vás mali mať medzinárodné organizácie na stabilitu medzinárodného ekonomického systéme?

Ktoré medzinárodné organizácie majú na medzinárodný obchod priamy a ktoré nepriamy vplyv?

V súvislosti so súčasnou dynamikou ekonomického a hospodárskeho rastu čínskej ekonomiky, ako vidíte jej vplyv a postavenie vo Vami analyzovaných organizáciách, prípade či je tu priestor na vytvorenie, alebo posilnenie iných medzinárodných, prípadne regionálnych ekonomických organizácií reprezentovaných tak dynamicky sa rozvíjajúcimi štátmi ako spomínaná Čína, prípadne aj iné krajiny v rámci BRICS?

Po obsahovej stránky je práca spracovaná na veľmi dobrej úrovni, **bez zásadnejších pripomienok.** Vysoko hodnotím predovšetkým aktuálnosť skúmanej problematiky, čo vytvára pomerne široký priestor pre odbornú diskusiu pri obhajobe práce.

Autorka svojím prístupom a spracovaním preukázala dostatočné schopnosti spracovať odbornú prácu na požadovanej úrovni.

Predložená práca spĺňa stanovené kritériá kladené na tento druh práce a preto ju odporúčam k obhajobe pred komisiou pre doktorandské štúdium na Fakulte mezinárodních vztahů Vysokej školy ekonomickej v Prahe a po úspešnom obhájení dizertačnej práce **odporúčam**, aby bol Ing. Elene Jovičić na základe výroku komisie pri dizertačné skúšky **udelený** titul „**philosophiae doctor**“ v skratke PhD.

V Banskej Bystrici 3.4.2017

doc. PhDr. Peter Čajka, PhD.